

Sygn. akt **III AUa 302/23**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2024 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Marta Sawińska

Protokolant: Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2024 r. w Poznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy **E. B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

przy udziale: E. W. (1) – zarządcy masy sanacyjnej (...) L. W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek apelacji E. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 17 stycznia 2023 r. sygn. akt VIII U 1212/22

1. oddała apelację,

2. zasądza od E. B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. kwotę 240 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o kosztach do dnia zapłaty - tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

	Marta Sawińska	
--	----------------	--

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 maja 2022 r., nr (...), znak (...)- (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U z 2022 r., poz. 1009 ze zm.; dalej: ustawa o sus) oraz art. 2 k.p., stwierdził, że E. B. jako pracownik u płatnika składek L. W. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu, chorobowemu od dnia 1 października 2018 r. do dnia 31 października 2020 r.

W uzasadnieniu organ rentowy opisał przebieg zatrudnienia ubezpieczonej, akcentując, że umowa o pracę uległa rozwiązaniu dnia 31 października 2020 r. wskutek wypowiedzenia dokonanego dnia 24 września 2020 r. Wprawdzie E. B. odwołała się od wypowiedzenia, ale Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu wyrokiem z dnia 8 lipca 2021 r. (V P 1354/20) zasądził od pozwanego pracodawcy na jej rzecz odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę, wobec czego „rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem (...) pozostaje w mocy”.

Odwołanie od decyzji organu rentowego złożyła E. B. zaskarżając przedmiotową decyzję w całości. Stanowisko w sprawie sprecyzowała pismami z dnia 19 września 2022 r. i 24 października 2022 r., wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez określenie, że jako pracownik u płatnika składek (...) L. W. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz chorobowemu od dnia 1 października 2018 r. do dnia 28 lipca 2021 r.

Uzasadniając odwołanie, E. B. wskazała, że umowa o pracę została zawarta na czas określony, do dnia 31 lipca 2021 r., a wypowiedzenie datowane na 16 września 2020 r., doręczone 24 września 2020 r. w okresie ochronnym Sąd Rejonowy uznał za „złożone w sposób nieprawidłowy i nieskuteczny”. Wobec tego, zdaniem odwołującej „nie można przyjąć, iż wypowiedzenie umowy było skuteczne na dzień 31 października 2020 r. – wyrejestrowanie odwołującej przez pracodawcę było zatem nieprawidłowe”.

Następca prawny płatnika składek – E. W. (1) – zarządca masy sanacyjnej (...) L. W. (postanowienie Sadu Rejonowego Poznań Stare Miasto w P. z dnia 26 maja 2020 r., XI GR 39/20 – k. 49) – wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od odwołującej na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Następca prawny płatnika składek zaprezentował argumentację faktyczną i prawną zbieżną z argumentacją organu rentowego.

Wyrokiem z 17 stycznia 2023r. (sygn. VIII U 1212/22) Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił odwołanie oraz zasądził od odwołującej na rzecz organu rentowego kwotę 180 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższy wyrok zapadł w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

E. B. była zatrudniona w (...) L. W. od dnia 1 października 2018 r., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku specjalisty w dziale sprzedaży, początkowo na podstawie umowy o pracę z dnia 1 października 2018 r., zawartej na okres próbny, a następnie na podstawie umowy o pracę z dnia 2 listopada 2018 r., zawartej na czas określony od dnia 1 listopada 2018 r. do dnia 31 lipca 2021 r.

Od dnia 16 maja 2019 r. E. B. przebywała nieprzerwanie na zwolnieniu lekarskim, będąc w ciąży. Dnia (...) urodziła syna D. B.. Od dnia urodzenia syna do dnia 27 stycznia 2021 r. E. B. przebywała na urloпах macierzyńskim i rodzicielskim.

Postanowieniem z dnia 26 maja 2020 r. Sąd Rejonowy Poznań - Stare Miasto w P. otworzył postępowanie sanacyjne wobec dłużnika L. W., współnika (...) spółka jawna w P., prowadzącego także działalność gospodarczą pod firmą (...) i wyznaczył zarządcę masy sanacyjnej – E. W. (1).

Oświadczeniem z dnia 16 września 2020 r., doręczonym dnia 24 września 2020 r., L. W. wypowiedział E. B. umowę o pracę z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem na dzień 30 października 2020 r., wskazując jako przyczynę likwidację stanowiska pracy z powodu restrukturyzacji zakładu pracy.

E. B. odwołała się od wypowiedzenia umowy o pracę, dochodząc uznania wypowiedzenia za bezskuteczne. Wyrokiem z dnia 8 lipca 2021 r. Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu: I. zasądził od pozwanej Zarządcy Masy Sanacyjnej (...) L. W. na rzecz powódki kwotę 3.206 zł brutto tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę, II. nie obciążył pozwanej kosztami postępowania, III. nadał wyrokowi w punkcie I. rygor natychmiastowej wykonalności. Wyrok z dnia 8 lipca 2021 r. uprawomocnił się bez zaskarżenia i bez sporządzania uzasadnienia.

Po zakończeniu urlopu rodzicielskiego, odwołująca chorowała od stycznia 2021 r. do lipca 2021 r. W tym okresie przez 182 dni pobierała zasiłek chorobowy z ubezpieczeń społecznych.

Po zakończeniu urlopów macierzyńskiego i rodzicielskiego odwołująca nie świadczyła pracy. Nikt ze strony byłego pracodawcy nie kontaktował się z odwołującą w tej sprawie, a kontakt inicjowany przez samą odwołującą był utrudniony”.

Dnia 11 sierpnia 2021 r. E. B. wystąpiła o przyznanie świadczenia rehabilitacyjnego. Decyzją z dnia 3 listopada 2021 r. organ rentowy odmówił prawa do tego świadczenia, z przyczyn merytorycznych – niestwierdzenia stanu niezdolności do pracy, rozumianej jako przesłanka przyznania prawa do świadczenia rehabilitacyjnego.

We wrześniu 2021 r. i listopadzie 2021 r. następca prawny byłego pracodawcy odwołującej wydał jej świadectwo pracy.

W listopadzie 2021 r. odwołującą wyrejestrowano z ubezpieczeń społecznych z dniem 31 października 2020 r.

L. W. zmarł dnia 22 czerwca 2021 r.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji wydał zaskarżony wyrok, w którym oddalił odwołanie i zasądził od odwołującej E. B. na rzecz pozwanego organu rentowego kwotę 180 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego.

Na wstępie rozważań prawnych Sąd I instancji podał, że zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych pracownik objęty jest obowiązkowymi ubezpieczeniami: emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym od dnia nawiązania stosunku pracy i do dnia jego ustania. Pracownika do ubezpieczeń społecznych zgłasza pracodawca, który jest płatnikiem składek. Następnie Sąd Okręgowy przytoczył treść art. 8 ust.1 ww. ustawy oraz art. 2 k.p., art. 22 § 1 k.p.

Podkreślił, że zgodnie z art. 30 § 1 pkt 2) k.p., umowa o pracę rozwiązuje się przez oświadczenie jednej ze stron z zachowaniem okresu wypowiedzenia. Zgodnie z art. 50 § 3 w zw. z art. 45 § 1 k.p. w razie ustalenia, że wypowiedzenie umowy o pracę na czas określony nastąpiło z naruszeniem przepisów o wypowiedaniu takiej umowy, pracownikowi przysługuje wyłącznie odszkodowanie w wysokości wynagrodzenia za czas, do upływu którego umowa miała trwać, nie więcej jednak niż za trzy miesiące.

W dalszej części uzasadnienia Sąd Okręgowy podał, że w doktrynie i orzecznictwie utrwalony i niekwestionowany jest pogląd, że wypowiedzenie (podobnie rozwiązanie bez wypowiedzenia) umowy o pracę – nawet rażąco niezgodne z prawem – jest w pełni skuteczne.

Może być jednak zakwestionowane w trybie odwołania do sądu pracy.

Niemniej jednak wyrok sądu pracy uwzględniający powództwo (w tym wyrok zasądający odszkodowanie) nie pozbawia skuteczności wadliwie dokonanej, sprzecznej z prawem czynności pracodawcy. (...) dla pracownika wygrywającego sprawę z odwołania od niezgodnego z prawem wypowiedzenia (rozwiązania bez wypowiedzenia) umowy o pracę jest przywrócenie do pracy, względnie odszkodowanie. W żadnym jednak razie wyrok uwzględniający powództwo nie oznacza „anulowania” czy „bezskuteczności” wadliwej czynności prawnej działanej przez pracodawcę.

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie okazało się bezzasadne.

Sąd I instancji podkreślił, że sprawa niniejsza należy do szerokiej kategorii spraw „o podleganie ubezpieczeniom społecznym”. Przedmiotem sporu w tych sprawach jest kwestionowanie przez (domniemanych) ubezpieczonych lub płatników składek decyzji organu rentowego o stwierdzających podleganie (względnie nie-podleganie) ubezpieczeniom społecznym z określonego tytułu (zatrudnienia pracowniczego, zatrudnienia cywilnoprawnego, prowadzenia działalności gospodarczej itp.). W sprawach, w których organ rentowy kwestionuje podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia pracowniczego, najczęstszym motywem jest podważanie ważności umowy o pracę łączącej domniemanego pracownika (ubezpieczonego) z domniemanym pracodawcą (płatnikiem składek). W typowych stanach faktycznych organ rentowy zazwyczaj: (i) podważa intencje stron rzeczywistego nawiązania relacji pracowniczego (organ rentowy twierdzi, że motywem zatrudnienia nie było zatrudnienie do pracy, lecz wykreowanie tytułu ubezpieczeń społecznych, jako podstawy wypłaty świadczeń z ubezpieczenia chorobowego) lub (ii) kwestionuje rzeczywiste świadczenie pracy przez domniemanego pracownika w krótkim okresie między nawiązaniem (rzekomym) stosunku pracy a udaniem się na zwolnienie lekarskie.

Następnie Sąd Okręgowy zaznaczył, że z perspektywy tych powtarzalnych spraw „o podleganie” widać niezawodnie, że niniejsza jest zupełnie nietypowa. Organ rentowy nie kwestionował ważności zatrudnienia pracowniczego i podlegania ubezpieczeniom społecznym przez odwołującą od dnia 1 października 2018 r. do dnia 31 października 2020 r., tj. przez okres 2 lat i 1 miesiąca, zakwestionował natomiast zatrudnienie i w konsekwencji podleganie ubezpieczeniom społecznym dopiero od dnia 1 listopada 2020 r., czyli po upływie okresu wypowiedzenia dokonanego przez pracodawcę odwołującej we wrześniu 2020 r.

Sąd Okręgowy zaakcentował, że rdzeniem sporu jest to, czy odwołująca po dniu 31 października 2020 r. powinna być uważana za pracownika i czy – w konsekwencji – jako pracownik podlegać obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. Z kolei odwołująca akcentowała wadliwość wypowiedzenia umowy o pracę, potwierdzoną wyrokiem sądu pracy z dnia 8 lipca 2021 r.

Zdaniem Sądu Okręgowego stanowisko organu rentowego okazało się w pełni zasadne. Umowa o pracę łącząca strony ustała dnia 31 października 2020 r., wskutek wypowiedzenia umowy o pracę dokonanego przez L. W. – pracodawcę E. B.. Okoliczność, że owo wypowiedzenie naruszało przepisy, było wadliwe jest tutaj irrelevantne prawnie nie pozbawia wypowiedzenia skuteczności. Skoro rozwiązaniu uległa umowa o pracę łącząca E. B. i L. W., to z dniem jej rozwiązania ustał także tytuł do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, w związku z zatrudnieniem pracowniczym. Fakt, że odwołująca po dniu 31 października 2020 r. pobierała zasiłki (macierzyński, chorobowy) oraz że następca prawny byłego pracodawcy wyrejestrował ją z ubezpieczeń społecznych dopiero po upływie niemal roku – to okoliczności pozbawione doniosłości prawnej. Skoro odpadł tytuł do podlegania ubezpieczeniom społecznym – to ustało samo podleganie.

Mając powyższe na względzie, Sąd I instancji na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i powołanych wyżej przepisów prawa materialnego, oddalił odwołanie – punkt 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu (kosztach zastępstwa procesowego organu rentowego i następcy prawnego płatnika składek) Sąd I instancji orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu i na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.) zasądził od odwołującej na rzecz pozwanego organu rentowego i na rzecz zainteresowanej kwotę po 180 zł – punkt 2 sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła odwołująca E. B., zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu wyrokowi odwołująca zarzuciła:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego, w postaci:

a) art. 83 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1998 r. nr 137 poz. 887 ze zm.) w zw. z art. 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks Pracy (Dz. U. 1974 nr 24 poz. 141 ze zm.) poprzez ich nieprawidłowe zastosowanie w niniejszej sprawie, a w konsekwencji błędne uznanie, że odwołująca podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentownemu, wypadkowemu oraz chorobowemu jedynie za okres od 1 października 2018 r. do 31 października 2020 r., w sytuacji gdy stosunek pracy z płatnikiem (...) L. W. łączył odwołującą do końca trwania umowy o pracę, tj. do dnia 31 lipca 2021 r., co jednocześnie oznacza, że do tego czasu odwołująca winna podlegać obowiązkowemu ubezpieczeniu chorobowemu;

b) art. 44 k.p. poprzez jego błędną wykładnię i zastosowanie, mające swoje odzwierciedlenie w stwierdzeniu, że wypowiedzenie umowy o pracę - nawet rażące i niezgodne z prawem - jest w pełni skuteczne, a wyrok Sądu Rejonowego Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu, V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, sygn. akt V P 1354/20 w sprawie o uznanie wypowiedzenia o pracę za bezskuteczne nie pozbawia skuteczności wadliwie dokonanej, sprzecznej z prawem czynności prawodawcy, w sytuacji gdy prawidłowa wykładnia tego przepisu i jego zastosowanie warunkują

uznanie bezskuteczności wypowiedzenia od wniesionego do sądu pracy odwołania w terminie poprzedzającym koniec terminu wypowiedzenia;

c) art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.) poprzez zasądzenie w pkt 2 sentencji zaskarżanego wyroku od odwołującej na rzecz pozwanego organu rentowego i na rzecz zainteresowanej kwotę po 180 zł, w sytuacji w której Sąd rozstrzygnął sprawę w sposób wadliwy, dopuszczając się przy tym szeregu naruszeń, w związku z czym orzeczenie od odwołującej ww. kwot jawi się jako rażąco niesprawiedliwe i naruszające przepisy prawa materialnego, bowiem gdyby Sąd orzekł zgodnie z obowiązującymi przepisami i doświadczeniem życiowym, to z pewnością odwołująca nie zostałaby obciążona tymi kosztami;

II. błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na:

a) uznaniu, że odwołująca była zatrudniona w (...) L. W. od dnia 1 października 2018 r. do dnia 31 października 2020 r., a także, że wypowiedzenie jej umowy o pracę z zachowaniem okresu wypowiedzenia z dnia 16 września 2020 r., doręczone odwołującej w dniu 24 września 2020 r., było skuteczne, w sytuacji gdy - jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego - wyrokiem z dnia 8 lipca 2021 r. Sąd Rejonowy Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu, V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, sygn. akt V P 1354/20 w sprawie o uznanie wypowiedzenia o pracę za bezskuteczne uznał, że ww. wypowiedzenie zostało złożone w sposób nieprawidłowy i nieskuteczny i tym samym zasądził na rzecz odwołującej odszkodowanie w kwocie 3.206,00 zł., co tym samym potwierdza, że wypowiedzenie z dnia 16 września 2020 r. było nieskuteczne, a odwołująca w dalszym ciągu była zatrudniona i z tego tytułu była objęta ubezpieczeniem chorobowym,

III. naruszenie przepisów prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść zapadłego w niniejszej sprawie orzeczenia tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez zupełnie dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, sprzeczną z zasadami logiki, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, polegające, w szczególności, na:

a) nieuwzględnieniu okoliczności - wynikających ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a przede wszystkim zeznań odwołującej, że po rzekomym okresie wypowiedzenia pracodawca w dalszym ciągu płacił składki, wynikające ze stosunku pracy Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, a także wypłacał zasiłki, a wyrejestrowanie odwołującej z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nastąpiło w listopadzie 2021 r., czyli długo po uprawomocnieniu się orzeczenia z dnia 8 lipca 2021 r. Sądu Rejonowego Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu, V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, sygn. akt V P 1354/20 w sprawie o uznanie wypowiedzenia o pracę za bezskuteczne, a także przeszło rok po rzekomym wypowiedzeniu umowy, w związku z czym należało przyjąć, że w dalszym ciągu pracodawca uznawał, że odwołująca była zatrudniona w jego przedsiębiorstwie, bowiem w przypadku ustania stosunku pracy powinien on niezwłocznie dążyć do wyrejestrowania odwołującej.

Powołując się na powyższe zarzuty odwołująca wniosła o zmianę wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu, VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 stycznia 2023 r., wydanego w sprawie prowadzonej pod sygnaturą akt VIII U 1212/22, poprzez:

1. uwzględnienie odwołania odwołującej E. B. przez zmianę zaskarżonej przez odwołującą decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w P., numer (...) z dnia 27 maja 2022 r., znak (...) (...) - (...) w przedmiocie określenia, iż odwołująca E. B., jako pracownik płatnika składek (...) L. W., podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentownemu, wypadkowemu oraz chorobowemu za okres od 1 października 2018 r. do 28 lipca 2021 r.,
2. zasądzenie od pozwanego organu rentowanego na rzecz odwołującej zwrotów kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia prawomocności orzeczenia wydanego w tej sprawie do dnia zapłaty.

W odpowiedzi na apelację odwołującej E. W. (2) (Zarządca masy sanacyjnej L. W.) wniosła o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od odwołującej na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Wniesioną przez odwołującą E. B. apelację uznać należy za bezzasadną.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest oczywiście prawidłowe. Sąd Okręgowy właściwie przeprowadził postępowanie dowodowe, w żaden sposób nie uchybiając przepisom prawa procesowego, dokonał trafnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i w konsekwencji prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy. Prawidłowo także zastosował prawo materialne. Sąd Apelacyjny w całości podzielił ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Okręgowego, a wobec niewątpliwego wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy, nie widział też konieczności uzupełniania postępowania dowodowego.

W pierwszej kolejności przypomnieć należy, że zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych pracownik objęty jest obowiązkowymi ubezpieczeniami: emerytalnym, rentowymi, chorobowemu i wypadkowemu, zaś obowiązek ten powstaje od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Pracownika do ubezpieczeń społecznych zgłasza pracodawca, który jest płatnikiem składek. Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o s.u.s., za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, czyli zatrudnioną przez pracodawcę. Z kolei art. 22 § 1 k.p. stanowi, że przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca – do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

W ocenie Sądu Apelacyjnego słusznie Sąd Okręgowy zauważył w uzasadnieniu wyroku, że niniejsza sprawa należy do szerokiej kategorii spraw „o podleganie ubezpieczeniom społecznym”, lecz nie jest zupełnie typową sprawą o podleganie, albowiem organ rentowy nie kwestionował ważności zatrudnienia pracowniczego i podlegania ubezpieczeniom społecznym przez odwołującą od dnia 1 października 2018 r. do dnia 31 października 2020 r., tj. przez okres 2 lat i 1 miesiąca - zakwestionował natomiast zatrudnienie i w konsekwencji podleganie ubezpieczeniom społecznym dopiero od dnia 1 listopada 2020 r., czyli po upływie okresu wypowiedzenia dokonanego przez pracodawcę odwołującej we wrześniu 2020 r.

Zatem w przedmiotowej sprawie istota sporu sprowadzała się do ustalenia czy E. B. po dniu 31 października 2020 r. powinna być uważana za pracownika i czy – w konsekwencji – jako pracownik podlegać powinna obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że odwołująca akcentowała wadliwość wypowiedzenia umowy o pracę, potwierdzoną (w jej ocenie) wyrokiem sądu pracy z dnia 8 lipca 2021 r.

Ze stanowiskiem odwołującej jednak zdaniem Sądu Odwoławczego nie sposób się zgodzić, gdyż odwołująca pozostaje w błędzie przyjmując, że przyznanie jej odszkodowania przez Sąd Rejonowy - P. i J. w P. V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych sygn. akt V P 1354/20 jest równoznaczne ze stwierdzeniem, że wypowiedzenie o pracę jest bezskuteczne i odwołująca po 31 października 2021 nadal powinna być pracownikiem płatnika składek (tj. do 31 lipca 2021r.).

Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że E. B. była zatrudniona w firmie (...) na podstawie umowy o pracę na czas określony od dnia 1 października 2018 r. do 31 lipca 2021 r. W okresie od dnia 30 stycznia 2020 r. przebywała na urlopie macierzyńskim. W dniu 24 września 2020 r. zarządca (E. W. (1) – zarządca masy sanacyjnej (...) L. W.) wypowiedziała E. B. umowę o pracę za miesięcznym okresem wypowiedzenia, ze skutkiem na 31 października 2020 r., od którego odwołująca wniosła odwołanie do Sądu. Z kolei w dniu 8 lipca 2021 r. Sąd Rejonowy - P. i J. w P. V Wydział Pracy

i Ubezpieczeń Społecznych sygn. akt V P 1354/20 wydał wyrok, w którym zasądził na rzecz E. B. odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę w wysokości (...),00 brutto (sygn. akt VP 1354120).

Sąd Apelacyjny akcentuje, że wyroku tym nie przywrócono E. B. do pracy, a po upływie w okresie wypowiedzenia (31 października 2020 r.) zostało wystawione świadectwo pracy uwzględniające naliczone świadczenia tj. ekwiwalent za niewykorzystany urlop, a następnie nastąpiło wyrejestrowanie pracownicy od dnia 1 listopada 2020 r. Sąd Apelacyjny akcentuje również, że po wygaśnięciu stosunku pracy w dniu 31 października 2020r. nigdy nie podpisano z odwołującą E. B. ponownie umowy o pracę (z tym samym pracodawcą).

Nadto Sąd Odwoławczy podkreśla, że w piśmie z dnia 8 listopada 2022 r. (k.44) E. W. (1) – zarządca masy sanacyjnej (...) L. W. wyjaśniła, że odwołująca E. B. została omyłkowo wskutek pomyłki służb kadrowych byłego pracodawcy zgłoszona do ubezpieczenia społecznego, ale Zarządca skorygował tą omyłkę przez zgłoszenie wyrejestrowania i złożył też korektę deklaracji ZUS. Nadto Zarządca podkreślił, że odwołująca po ponownym zgłoszeniu do ZUS nigdy nie świadczyła faktycznie pracy na rzecz płatnika. Odwołująca od pracodawcy otrzymała omyłkowo tytułem wynagrodzenia zaliczkowo trzy przelewy: na kwotę 312,68 zł w dniu 10 lutego 2021 r., na kwotę 1.875,77 zł w dniu 10 marca 2021 r., na kwotę 78,17 zł w dniu 9 kwietnia 2021 r. Z kolei we wrześniu 2021r. zgodnie z wyrokiem sądowym z lipca 2021r. na liście płac została naliczona jej do wypłaty kwota netto 6.952,53 zł, z tego kwota 3.746,53 zł tytułem ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy została pomniejszona o omyłkowe wypłaty w związku z czym pozostało do wypłaty 1479,91 zł.

Sąd Odwoławczy podkreśla, że jak wynika z ugruntowanego orzecznictwa, każde wypowiedzenie umowy o pracę – nawet wadliwe – jest skuteczne. W motywach wyroku Sądu Najwyższego z 10.03.2005 r., II PK 241/04, OSNP 2005/24, poz. 393, zawarta jest teza, iż judykatura powszechnie przyjmuje, że wypowiedzenie umowy o pracę – nawet sprzeczne z prawem lub nieuzasadnione – nie jest nieważne z mocy prawa (por. wyrok SN z 16.05.1997 r., I PKN 170/97, OSNAPIUS 1998/8, poz. 239) ani bezwzględnie bezskuteczne. Problem cofnięcia lub anulowania wcześniejszej czynności prawnej w postaci wypowiedzenia umowy o pracę został również rozstrzygnięty w uchwale Sądu Najwyższego z 23.10.1986 r., III PZP 62/86, OSNCP 1987/10, poz. 156 (OSPika 1987/10, poz. 184, z glosą T. Zielińskiego), w której przyjęto, że: 1) skuteczne cofnięcie przez pracodawcę wypowiedzenia pracownikowi umowy o pracę wymaga zgody tego pracownika, nawet w sytuacji wcześniejszego odwołania się pracownika od wypowiedzenia do sądu pracy; 2) ponowne wypowiedzenie umowy o pracę dokonane w okresie pierwszego wypowiedzenia przez pracodawcę pozostającego w błędnym przekonaniu, że wcześniejsze wypowiedzenie zostało skutecznie cofnięte, jest bezskuteczne. Z kolei w nauce prawa pracy zdecydowanie przeważa pogląd, zgodnie z którym po wejściu w życie Kodeksu pracy nie stosuje się sankcji nieważności (art. 58 k.c. w zw. z art. 300 k.p.) do wadliwych czynności prawnych pracodawcy zmierzających do rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem. Z konstrukcji i treści art. 44 i 45 k.p. wynika, że zarówno nieuzasadnione, jak i sprzeczne z prawem wypowiedzenie pracownikowi umowy o pracę **jest skuteczne** i może być jedynie ubezskutecznione z woli pracownika (wyrażonej przez wniesienie pozwu do sądu pracy) orzeczeniem sądu o bezskuteczności wypowiedzenia, a po upływie okresu wypowiedzenia umowy – o przywróceniu do pracy. Sprzeczne z prawem wypowiedzenie pracownikowi umowy o pracę prowadzi do rozwiązania umowy (por. uchwałę pełnego składu Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych SN z 27.06.1985 r., III PZP 10/85, OSNCP 1985/11, poz. 164, zawierająca wytyczne Sądu Najwyższego dotyczące wykładni art. 45 k.p. i praktyki sądowej stosowania tego przepisu w zakresie zasadności wypowiedzenia umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony). Przepisy Kodeksu pracy nie przewidują w żadnej sytuacji nieważności takiej czynności prawnej. Wypowiedzenie pracownikowi umowy o pracę sprzeczne z przepisami prawa lub z zasadami współżycia społecznego, podobnie jak nieuzasadnione, **jest skuteczne**, prowadząc do rozwiązania stosunku pracy, i może być unicestwione jedynie w wyniku odwołania się pracownika do sądu pracy. (komentarz Gersdorf Małgorzata i in., Kodeks pracy. Komentarz, wyd. IV, WKP 2024).

Po ponownym zapoznaniu się ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym Sąd Apelacyjny doszedł do tożsamyh wniosków co Sąd I instancji, a zarzuty zawarte w apelacji odwołującej w żaden sposób nie podważyły prawidłowości wydanego przez Sąd I instancji wyroku. W zasadzie zarzuty apelacji odwołującej sprowadzały się do twierdzenia, że Sąd I instancji błędnie zinterpretował przepisy w szczególności art. 44 k.p. przyjmując, że umowa o

pracę łączącą odwołującą z pracodawcą (umowa na czas określony) uległa rozwiązaniu w dniu 31 października 2020 r. wskutek wypowiedzenia dokonanego dnia 24 września 2020 r.

Ze stanowiskiem odwołującej w ocenie Sądu Apelacyjnego nie sposób się zgodzić, albowiem nie ulega wątpliwości, że wyrok każdego sądu pracy zasądający odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę wskutek sprzecznego z prawem wypowiedzenia nie zmienia podstawowego skutku oświadczenia o wypowiedzeniu czyli wygaśnięcia stosunku pracy. W szczególności, że w wyroku z 8 lipca 2021 r. sygn. V P 1354/20 Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu nie przywrócono odwołującej do pracy.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, że stosunek pracy E. B. wygasł 31 października 2020 r., albowiem Sąd Rejonowy Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z w wyroku z 8 lipca 2021r. sygn. akt. V P 1354/20 nie przywrócił ubezpieczonej do pracy (tylko zasądził odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę), zatem rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem z 16 września 2020 r. **pozostało w mocy** i skutkowało wygaśnięciem stosunku pracy w dniu 31 października 2020 r.

Zaakcentować raz jeszcze należy, że pracodawca nigdy nie zatrudnił odwołującej E. i B. ponownie (tj. po 31 października 2020r.), po za tym odwołująca nie wykonywała po wygaśnięciu stosunku pracy żadnych czynności pracowniczych, nie zgłosiła nawet chęci powrotu do pracy (brak jest w tej kwestii jakichkolwiek dowodów). Po rozwiązaniu umowy o pracę z 2 listopada 2018 r. odwołująca nie zawarła nowej umowy o pracę z płatnikiem składek, zatem brak jest podstaw do uznania, iż od 1 listopada 2020 r. strony łączy stosunek pracy w ramach zawartej umowy o pracę. Skoro rozwiązaniu uległa umowa o pracę łącząca E. B. i L. W., to z dniem jej rozwiązania ustalił także tytuł do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, w związku z zatrudnieniem pracowniczym.

Z kolei okoliczności, że odwołująca po dniu 31 października 2020 r. pobierała zasiłki (macierzyński, chorobowy) oraz że następca prawny byłego pracodawcy wyrejestrował ją z ubezpieczeń społecznych dopiero po upływie niemal roku, pozostają bez znaczenia, albowiem skoro odpadł tytuł do podlegania ubezpieczeniom społecznym (umowa o pracę uległa rozwiązaniu w dniu 31 października 2020r.) – to ustaliło samo podleganie (tj. 1 listopada 2020r.).

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, że organ rentowy decyzją wydaną w dniu 27 maja 2022r. prawidłowo i zasadnie ustalił schemat podlegania ubezpieczeniom społecznymi przez odwołującą E. B.. Zatem organ rentowy prawidłowo stwierdził, że E. B. jako pracownik u płatnika składek L. W. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu, chorobowemu od dnia 1 października 2018 r. do dnia 31 października 2020 r.

Chybiony okazał się również zarzut naruszenia prawa procesowego art. 233 § 1 k.p.c. Zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie „wszechstronnego rozważenia zebranego materiału”, a zatem, jak podkreśla się w orzecznictwie, z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności. Przyjmuje się, że ramy swobodnej oceny dowodów muszą być zakreślone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których Sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wiąże ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego.

Do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby strona skarżąca wykazała uchybienia podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10.06.1999 r., II UKN 685/98 L.). Sąd I instancji wziął pod uwagę cały materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie. Apelacja odwołującej ograniczała się z zasadzie polemiki z ustaleniami Sądu i własną interpretacją zgromadzonego materiału dowodowego.

Przenosząc powyższe ogólne rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, w ocenie Sądu Apelacyjnego, bezzasadny był zarzut odwołującej E. B. dotyczący naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., a sprowadzający się w istocie do tego, że odwołująca wskazała, iż w jej ocenie z przeprowadzonych dowodów Sąd I instancji wyciągnął wnioski niezgodne z ich ustaleniami.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że zarzuty sformułowane przez odwołującą w apelacji choć są obszerne, to są nietrafione (m.in. zarzut naruszenia art. 83 ust. 1 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r., art. 44 k.p., art. 233 k.p.c. oraz art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych) i Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do ich uwzględnienia, zarzuty powołane w apelacji w żadnej mierze nie wzruszyły rozstrzygnięcia wydanego przez Sąd I instancji. Sąd Apelacyjny po ponownym przeanalizowaniu materiału dowodowego zgromadzonego z niniejszej sprawy nie dopatrywał się naruszeń ze strony Sądu I instancji, postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone w sposób wyczerpujący, Sąd dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz dokonał prawidłowej analizy zgromadzonego materiału dowodowego, co w konsekwencji przełożyło się na wydanie wyroku z 17 stycznia 2023r.

Uznając zarzuty odwołującej za nieuzasadnione, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił wniesioną apelację (pkt 1 wyroku).

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Odwoławczy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i § 2 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności za wynik procesu obciążając nimi odwołującą jako stronę przegrywającą sprawę.).

Mając powyższe na względzie, tytułem zwrotu kosztów procesu (kosztów zastępstwa procesowego) zasądzono od odwołującej E. B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. kwotę 240 zł – tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o kosztach do dnia zapłaty – (pkt 2 wyroku).

sędzia Marta Sawińska